

Három modern egyfelvonásos a Szegedi Nemzeti Színházban

Nem tudhatjuk, hogyan fogadja majd a közönség a Szegedi Nemzeti Színházban kedden este bemutatott két Bartók-művet. Legfeljebb reméljük, hogy a Szegeden eddig előadott modern zenei alkotások hatása — egyik-másik kudarc ellenére — nem tűnt el nyomtalanul, és szeretnénk, ha a színház új produkcióit ósztalan sikert aratnának. A művészek feltétlenül megérdemlik ezt az elismerést.

A kékszakkallú herceg vára

(Liebmann Béla felv.)

A kékszakkallú (Szalma Ferenc) és Judit (Ivánka Irén) Bartók egyfelvonásos operájában

A három bemutatott egyfelvonásos közül letagadhatatlanul ennek a Bartók-operának az előadása volt a legjelentősebb, legizgalmasabb és a legértékesebb produkció. Nem is tudjuk, mit csodáljunk benne jobban, a rendező eredeti felfogását, a zenekar rendkívüli teljesítményét vagy a szereplő művészek stílusos játékát, átértékelt énekét.

Az előadás — eredetiségével és magas színvonalával — a legtöbb korábbi Kékszakkallú bemutatót megelőzi és felülmúlja. Miben rejlik ez az eredetiség? Versényi Ida rendezését tekintve — a nyíra a tolmácsolás eredetisége a fontos, mint inkább

lyes értelmezésén felül — mindenekelőtt a stílusos játékosság megteremtésében. A Kékszakkallú korábbi előadásai ilyen szempontból egyszerűek, merevek voltak. A két szereplő tulajdonképpen alig játszott az ének-szólam tolmácsolásán kívül a színpadon. A szegedi előadás minden korábbinál mozgalmassabb, játékosabb. S nem is akárhogyan. A szimbólumokkal telt dráma a rendező különleges, stílusos játékmodort dolgozott ki.

A Vaszy Viktor vezette zenekar játékában nem annyira a tolmácsolás eredetisége a fontos, mint inkább

a zene drámaiságának maradéktalan kifejezése. Bartók muzsikája roppant intenzitással jeleníti meg a színpadon lejátszódó drámát. A legtöbb, amit egy zenekartól elvárhatunk, hogy ez a magas feszültséget, ezt a vibráló bonyolultságot hiánytalanul adja vissza. A színház zenekarától ezt kaptuk.

Szalma Ferenc kékszakkallú hercege ideálisan megfelelt a szerep követelményeinek. Éneke, hibátlan szövegmondása, színészi játéka jól tolmácsolta a szerep szim-

bolikus mondanivalóit. Judit szerepében méltó partnere volt Ivánka Irén. A kékszakkallú szigorú fájdalmahoz képest az ő alakja érzelmekben gazdagabb, bonyolultabb, színesebb. Ivánka Irén magas színvonalon, s anélkül tolmácsolta ezt, hogy éneke, játéka áttörte volna a stilizáció kereteit.

Kemény Fanny jelmezei kifejezőek, jól szolgálják a mű mondanivalóit. Sándor Lajos díszletei komor, drámai, s jól használja a modern színpadtechnika vívmányait.

Játék

Sajnos a Ravel zenéjére írt Játék című táncjelenet a Kékszakkallú és A csodálatos mandarin között nem érvényesülhetett, sőt egész egyszerűen jelentéktelennek, érdektelennek tűnt. A zene bizonyára jóval értékesebb, mint amilyennek ebben a környezetben hatott. Talán jobb lett volna ha — az ebbe a műsorba nem illő Játék helyett — a tavaly bemutatott Fából faragott királyfit újítja fel a színház.

Az előadás bebizonyította, az újjászervezett balettkar tagjai képesek színvonalas feladatok megoldására. A közreműködő táncosok — Kemény Livia, Lászlav Andreea, Erdy Ildikó, Imre Zoltán és Lakatos Károly — mindenképpen dícséretet érdemelnek Hamala Irén koreográfiájának színvonalas előadásáért. A zenekart Szalasi István fegyelmzett pontossággal vezényelte.

A csodálatos mandarin

A balettkar igaz vizsgáját a csodálatos mandarin előadása jelentette. Ha voltak is az előadásban apróbb zavaró mozzanatok, a produkció megérdemelten aratott sikert.

A balett koreográfiáját Harangozó Gyula tervezte és rendezte az előadást is. A fiatal táncosokat nemcsak egyszerűen megtanította a balett technikai feladataira, hanem eredménnyel várta és követelt tőlük ennél többet: művészetet, igazi ember- és jellembrázolást.

A fiatal táncosok helyesen valószínűsítették meg elképzeléseit. Főképpen a lány szerepét tónál Vera Ilona és a mandarin alakját megformáló Horváth Pál. A balett eszközzeivel karaktert, jellemet ábrázoltak, érzelmeket, indulatokat mutattak be, s technikailag is figyelemre méltó alkotva közérthetővé

tették a szerep szimbolikus mondanivalóit. A három csodálatos szerepében Imre Zoltán, Karlóczy Ferencet és Szenté Ernőt láttuk. Mind a hárman igyekeztek eltérő arcot, külön karakterisztikus jellegzet adni a figurának. Szekeres József öregura túlságosan fiatalos-ruganyos és könnyed volt. A fiatal táncos természetesen nem tehet róla, végtére is nem bújhat ki a bőréből. Tamasi László fiúja elsősorban megjelenésével hatott.

Az erőteljesen és a drámat végig magas színvonalú művészetrel tolmácsoló zenekar Vaszy Viktor vezetésével hiánytalanul közvetítette Bartók partitúrájának gazdag tartalmát. A kifejező és sok tekintetben eredeti felfogású díszletet Sándor Lajos tervezte.

Ókrös László

Az intő idő sodrában

Batsányi János születésének 200. évfordulójára

Jobbágyi self-made-mannek nevezte Szerb Antal a 200 esztendővel ezelőtt született Batsányi Jánost, a talcaj varga fiát, a felvilágosodás korának legnagyobb politikai költőjét, a radikális gondolkodás kiemelkedő alakját. Valóban az volt, jobbágyfi, a kor nemesrangos irodalmárai között, önerejéből küzdött fel magát. Talán az sem véletlen, hogy ő, a felvilágosodottak között is a legvilágosabban és a legmesszebbre látó, éppen ilyen alacsony sörbő származott. Feltétlenül hozzájárult ehhez, hogy el tudott szakadni attól a népies költészettől, amely a nemesi ellenállásnak adott hangot és ehelyett új költői magatartást hirdetett. A nemesi kiváltságok restaurálásánál fontosabbnak tartotta az egész nemzet erejének megtartását. Ezért fordult szembe II. Józseffel, ezért törekedett arra, hogy a nemességnek a király elleni küzdelmét nemzeti függetlenségi harccá változtassa át, ezért kapcsolta össze a magyar ellenállást a felvilágosodás népszerű eszméivel.

Batsányi Kassán tisztviselősködött, amikor Kazinczy Ferencel és Baróti Szabó Dáviddal együtt megindították a Magyar Múzeumot, első irodalmi folyóiratunkat. A Magyar Múzeum főképpen fordításokat közölt, köztük Batsányi munkáit is. Már ezekből kitűnt, hogy a jobbágyi self-made-man a kor egyik legkülönb írója. Eredeti alkotásai méginkább bizonyították ezt, különösen amikor útja elvált a konzervatív nemességtől, és hatalmas politikai költészete kibontakozott. A költőt a kor legnagyobb, legizgalmasabb problémái foglalkoztatták, líráját a magyarság és az emberiség fejlődésének sorskérdései ihlették. Ő volt az első a magyar irodalomban, aki a diadalmasan előretörő nagy francia forradalmat versekkel üdvözölte. Megir-

ta A franciaországi változásokra című költeményét — Kazinczy szerint a legszebbet minden verse között —, amelyben az egész kör benne él. »Vigyázz szemetek Párizsra vessétek!« — Biztatta ebben népet, s egy másikkban ilyen buzdításokat írt: »Műlnak az esztendők, változnak az emberi dolgok, s változik, im, Európa szemünk láttára naponként. Int az idő! Később — késő lesz!« Az intő időt figyelte Batsányi egész életében, ennek sodrásában élt, forradalmi tüzből lobogva, s türelmetlenül ösztökölte hazáját a verseiben megénekelte jobb, szebb jövő felé.

Izig-veig politikai költő volt tehát Batsányi. Ahogyan már a múlt század nagy irodalomtörténésze, Toldy Ferenc megállapította: »Politikai költő volt, első nálunk, a szó szoros értelmében, s nemcsak hazafiú, mint anynyi más«.

A forradalomtól rettegő Bécs természetesen nem nézte tétlenül Batsányi tevékenységét. A jakobinus forradalmárokkal való kapcsolata miatt börtönbe zárták. Kiszabadulása után csatlakozott az Ausztriába bevonuló Napóleonnak, s a magyar függetlenség kivívása érdekében mellette izgatott, írt tovább. Később Párizsba menekült, s amikor a francia császárság megbukott, Bécs ismét letartóztatta. Börtön várt rá, majd életfogytig tartó száműzetés Linzben. Közben íthón elfelejtették, s 1845-ben bekövetkezett haláláról is csak két évvel később értesült a magyar irodalmi élet.

Arany László írta Batsányi egyik verséről: »Ily fenyegő hangot nem hallott költészetünk többet, míg Petőfi a pozsonyi rendekre még véresebb szavakkal nem riadt«.

Ez a találó mondat csak egy versről szól, de Batsányi egész költészetének jelentőségére rámutat.

Apróhirdetések

Közzöljük hirdetőinkkel, hogy APRÓHIRDETÉSEKET — szerdai és szombati torlódás miatt — az alábbi csoportosításban vesszünk fel:

ADÁSVÉTEL, HÁZASSÁG, EGYÉB címek alatt megjelenő hirdetéseket csak KEDDÉN, CSÜTÖRTÖKÖN, PÉNTEKEN és VASÁRNAP közölünk.

A szombati megjelenő hirdetéseket továbbra is csak SZERDÁN 12 ÓRAIG, egybe napokra vonatkozó hirdetéseket megjelenés előtti napon 12 ÓRAIG vesszük fel: a CSM. LÁPKIADÓ VALLALAT, KLAUZÁL TER 3. és a MAGYAR HIRDETŐ, KÁROLYI U. 3.

ADÁSVÉTEL

Bélyegyet legelőnyösebben vásárolhat, értékesíthet Falus Bélyegkereskedés, Kelemen u. 4. 16071

Könyhabutó eladó. Osztróvszky u. 10. felső csengő. 14913

Fiatal hasas úszó, közlekedő, eladó. Mihálytelek, Honvéd utca 13. 40245

Szép fotelek, székek, szettben olcsó eladó. Dugonics u. 10. 40257

Eladó jókarban lévő színes, lakkozott rekamié, asztal, 2 fotel, 2 szék, komód. Dugonics tér 1. "C" lépcső, II. em. 3. 40236

Készpénzzel is vásárolunk rádiót, — magnéfont, televíziót, karórát, Bismarthy Aruház. 40235

Bontott ajtók eladók. Erdi. telefon: 26-56. 40231

BMW oldalkocsis motor igényesnek, ugyanott száraz rózsás olcsón eladó. Szeged, Kelemen u. 3. 414768

Készpénzzel vásárolunk két vaszon munkaruhát, munkaköpenyt, esőkabátot, bakancsot, vattakabátot, nadrágot. Bismarthy Aruház. 40221

Morzsolt kukorica eladó nagyobb mennyiségben is. Erdi. du. 4-től. Rókusfi ff. 29. Csöszház. 40216

Kombinált szekrény, asztal, székek eladók. Marx tér 15/a. gondnok. 40213

Prima 402-es Moszkvics eladó. Mihálytelek, Lenin u. 9. 40207

Ópel kisautó jó állapotban 18 000 Ft. Skoda 1100 motor kijávitva, komplett munkagép megajátásra 4000 Ft eladó. Április 4 útja 5. szám, udvar. 40205

Szép 2 személyes és egy nagyméretű rekamié olcsón, sürgősen eladó. Dugonics u. 10. 40203

OTP-hiteire is árusítunk butorfeleségeket, bővebb felvilágosítást az üzletben adunk. Bismarthy Aruház. 40226

Olasz nyílantúll — hosszú menyasszonyi ruha fátólyával igényesnek eladó. Csongrádi sgt. 8/b. emeleten, Hegyesi. 14088

Eladói Kihűztetés nagy asztal, famosdó, karnis, gaszrezszo, álló rézogas. Hunyadi J. sgt. 4. III. 22. 14077

Poltrónos háló, 2 db rekamié eladó, Török u. 7. I. em. 8. ajtó. 14050

Munkácsy-televízió eladó. Április 4 útja 41. Kovács. 40474

Egy jó állapotban lévő Skoda sürgősen eladó. Erdi. Kónya Sándor. Szatymaz, III. kerület 61. szám. 40076

Különböző méretű színes eladók. — Megtekinthető a nap bármelyik órájában. Sándor utca 60/b. 16099

Skoda eladó. Délirost garázs. 16047

Kéveset futott Trabant Combi eladó. Kistelek, Virág u. 40. 40200

Bőtejtűs fűtés, 6 éves, eladó. Hm-v. hely. Nádor u. 10. 21260

Modern mély gyermekcsoki eladó. Hobiartbasa u. 41/b. 14811

Eladó eperitőrész, gyűrtófia, szőteknő, kétfézes festett láda, rézkarnis, 10 literes petróleumkanna, nagy süttőpál. Dankó Pista utca 12. szám. 40112

Nagymeretű jégsekrény, asztal és székek eladók. Londoni krt. 18. földsz. 1. Sebők. 40139

Eladó mesterhegyedű. Rákóczi u. 1. Erdi. 9-12 között. 40155

Igen szép ebédibútor, női Singer varrógép és 300 kilós máza eladó. — Bakay Nándor u. 8. 16010

Kifogástalan, fehér mély gyermekcsoki eladó. Tolbuhin sgt. 92-94. E ép. I. 5. 14719

Jó tűzhely és Neoperpetum-kályha eladó. Halász u. 14. 16090

Jégsekrény, 1 ajtos igényesnek eladó. — Tanítói kikertek 59. szám. 40120

8 máza vetőburgonya eladó. Nemes-takács u. 7. 16036

9 db 4 és 9 db 4/2 méteres szarufák egy petróleumfűző eladó. Szeged, Beketelep, Gálóczi utca 8/b. 14009

10 hetes malacok, modern könyhabutó eladó. Tiszapályaudvar 6. 14001

Kocsibejáró nagykapu és egy kútgép eladó. Boszorkány-sziget u. 42. 14799

Három colos kútszövek eladók. Dobó u. 54. 14226

TASKA frógépet vásárol a MEH Vállalat Szeged, Tábor utca 7/b. 40189

Kisméretű mester nagybőgőt vennék. Cimeket. "Gordon 40 172" jellegre kérem a hirdetőbe. 40172

Motorsónak garázhelyet és új Tünde-robogót eladó. Kápolna u. 13. 40172

Morzsolt kukorica eladó. Dáni János utca 9. I. em. 2. 40172

Jó állapotban lévő Pannónia motorkekrépar eladó. — Hunyadi tér 10. emelet. 40186

Warburg eladó. — Benkő Pál Orosháza, Dózsa György utca 15/a. 85941

Zongora kifogástalan, finom, becsli, kedvező feltételekkel. "Jutányosan sürgősen eladó" jellegre kiadoba. 14808

Vennék bármilyen üzemekecs autót 10 ezer Ft készpénzzel, a többi decemberig kifizetném. "Pontos ár megjelölés" jellegre a hirdetőbe. 40188

2 darab 6 hónapos sült eladó. Hobiartbasa u. 49. 14806

Féher gyermek mélycsoki eladó. Jakab Lajos u. 16. földsz. 3. 14755

Vikendház a "Sárgán" eladó. Erdelóndi du. 17-19 óráig. Telefon: 16-83. Sónál. 14782

Féher gyermek sportkocsi, féher zománcos jégcs eladó. Szérvány u. 55. 14788

Jégsekrény jó állapotban eladó. Oskola u. 55. 12. 40186

2 db ágy, 2 db szekrény eladó. József Attila sgt. 54. szám. Erdi. csütörtökön egész nap. — Szaszkőné. 14764

Jáva 350-es, eladó. Szőregi út 80. Ifjú Garda. 14756

Kombinált szekrény, keményfa új, igényesnek eladó. — Ögyessz II. ép. B. lépcsőház, I. em. 3. ajtó. Erdi. du. 4-től. 14752

Singer varrógép be-beadó, mely babakocsi eladó. Petőfi S. sgt. 13. 14751

Hálozobabútor és jégsekrény eladó. Gutenberg u. 23/a. Kiss. 14734

Pannónia motorkekrépar eladó. Tápel, Kossuth u. 69. 14730

Keveset futott Pannia robogó eladó. — Hatyas sor 7. sz. 14726

Generálozott Tátrai személygépkocsi olcsón eladó. — Ságvári u. 9/a. 14707

Keményfa hálozobabútor olcsón eladó. Kistelek u. 4. Gágyárnál. 14723

44 éves, családtalan dolgozó nő, igénytelen férfi életársat keres. "Szerény" jellegre hirdetőbe. 40163

Munkakör sajátosságából adódó társaság hiánya miatt megismerkednék független, intelligens férfival házasság céljából. "32-40" jellegre kiadoba. 14016

50 éves, független író keres házasságot. 50 év körül, független nő ismeretségi házasság céljából, aktív magánéletet, szellemi tevényt. "Teréz" jellegre Károlyi utcai hirdetőbe. 40114

38 éves, 160 cm magas, gesztenyes, barna dolgozó asszony férjhez menne 45 év körül, kedves, szerény, lakással rendelkező dolgozó férfival. Egy gyermek nem akadály. "Boldog lenne mellettem" jellegre a hirdetőbe. 14787

Középtermetű dolgozó vagy nyugdíjas házasságot keresek. "Középtermetű" jellegre kiadoba. 40166

52 éves, magános dolgozó nő lakással rendelkező életársat keres. "Otthonra vágyom" jellegre hirdetőbe. 40162

Független nyugdíjas ember vagyok, házasság céljából megismerkednék egy dolgozó vagy nyugdíjas, középtermetű, becses természetű, független asszonnyal. "Lakásom van 14744" jellegre a kiadoba. 14744

170 magas, barna, 50 éves, független kereskedelmi dolgozó vagyok. Kérem korban hozam illő becsületet, független férfi ismeretségi házasság céljából. Berendezett lakásom van. "Csendes boldogság" jellegre kiadoba. 14787

Csinos, szőke, 26 éves, 160 cm magas, finomlelkű, komoly dolgozó nő ismeretségi házasságban, szívesen keresek korban és lélekben hozzáillő férfi ismeretségi házasság céljából. "Szeretlek" jellegre a kiadoba. 14732

Megismerkedne házasság céljából 27 éves lány, magas, intelligens fiatalmal. Berrel 28-35-ig. Levelet lehetőleg fényképpel. "Egymásért" jellegre makói hirdetőbe. V. 7148

Hármas kulcsesemotó kedden délután elvezettem. Nagyon kérem, Lening u. 5. Pátiékhoz leadni. 14825

Epfűkezesi kölcsönügintézésben jártas jótallót keresek. "Fedeztet van" jellegre a kiadoba. 14909

Új, rövid nyilon menyasszonyi ruhát kosszorú, fátólyával kölcsönadom. — Ugyanott 4 db új NDK kárpitozott szék eladó. Szérvány u. 5. em. 14720

Cipő, retikül, festés szakzsrdén, minden színben. Csordás, Szent Miklós utca 7. 40133

Rekamie, fotel, ágyléte, szett készítését, javítását vállalom. Sajka u. 12. Dudás kárpitos. 40130

Kisgyermek gondozását vállalom, középkorú asszony. Szérvány u. 10/b. 14794

Bejárót azonnalra felvezetünk. Kiss, Kazinczy u. 6. I. emelet. 40157

Felhívás: Kérem azt a férfit, aki 1962. december 30-án reggel 7 óra előtt az SZTK-nál elesett és karját tört hölgyet felsegíttette, adja le címet Károly u. 17. Képsarnokban. 16081

Pehelykönyv lúdtalpatbét, sérv- és haskötő, valamint ezek javítását készíti Balogh orvosi műszerész, Hajnócska u. 5. 15851

Rüggönytisztítás, rámará feszítve Dugázz vegytisztítónál. Tádó u. 2. 40177

Közlekedés és intézmények részére mindenféle kárpitosmunkát vállalom. Egészszégyűi Berendezéseket Gyártó Vállalat. — Hm-v. hely. Sallay u. 1/a. Telefon: 758. 40177